

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Monostori Erőd

Utoljára módosítva: 2013-10-07 17:49:02

Megye: Komárom-Esztergom

Községhatár: Komárom (Koppánymonostor)

A terület kiterjedése: 40 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1992

GPS koordináták: GPS: 578.531 – 267.915

Felmérést végző személy(ek) neve: Musicz László

E-mail címe(k): fabalis@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Az erőd a Komáromon átvezető 1-es főútról (Klapka György útról illetve Ácsi útról) érhető el. A városközpont felől Ács irányába tartva, a Budapest-Hegyeshalom vasútvonalon is áthaladva mintegy 200 méter után tábla jelzi a Monostori Erődöt. A nagy területen gondozott gyep már az erődhöz vezető utat jelzi, itt nagy parkoló áll rendelkezésre, ahonnan az erőd gyalogosan érhető el egy könnyű sétával. Az erődhöz vezető útnál autóbuszmegálló is van, így tömegközlekedéssel is elérhető. Az erőd Duna-parti kapujához külön murvás út vezet, kikerülve a főbejáratot. Az idős vadgesztenye fákkal kísért út már közvetlenül a folyóparton halad.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Komárom a dunai védelemnek már a rómaiak idején is fontos katonai központja volt, a mai szőnyi városrész helyén épült ki a hajdani Pannónia egyik legjelentősebb városa, Brigetio. Hadi jelentősége az ezt követő korokban sem csökkent és ez alapvetően meghatározta a város fejlődését. 1715-ben az ország ötödik legnagyobb városa, 1745-től szabad királyi város. A napóleoni háborúk idején 1809-ben a császári ház a katonailag igen erős Komáromba menekül és ekkor nyilvánítja ki Ferenc császár, hogy a várost 200 ezer katona befogadására alkalmas erődrendszerre kell kiépíteni. A ma is látható erődök évtizedeken keresztül tartó munkálatok révén az 1870-es évekre épültek ki és egyedülálló rendszert alkotnak. A komáromi erődrendszer legnagyobb és legjelentősebb hadtörténeti és építészeti értéket képviselő tagja a várost nyugatról védő Monostori-erőd. A kettős kazamatarendszerrel és árokkal védett, mintegy 60 ha-on fekvő erődítmény a XIX. századi osztrák erődépítési szokásoknak megfelelően kívülről szinte láthatatlan és megközelíthetetlen. Az erődítményben a II. világháborút követően a Szovjet Hadsereg Közép-Európa legnagyobb lőszerraktárát alakította ki. Ez a több évtizedes használat a nagyszabású klasszicista építményegyüttes állagára és természeti környezetére is méltatlanul rányomta bélyegét. Jelenleg kiemelt műemlékként tartják nyilván. A kizárólagos állami tulajdonban lévő erődben az elmúlt években mintaszerűen alakítottak ki idegenforgalmi szolgáltató komplexumot. A Monostori Erőd az UNESCO Világörökségi Várományosi listán szerepel. A Monostori Erőd lőszementesített, szépen parkosított, helyreállított környezetében ma is láthatók zavartalan, alapvetően homokpusztai gyeptársulások, száraz homoki élőhelyek, a Duna-parton pedig keskeny ártéri fűz-nyár ligeterdő, szép idős vadgesztenye fasorral. A változatos élőhelyegyüttes kiváló megfigyelési lehetőséget kínál a természetvédelem iránt érdeklődőknek is.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

8 % Erdő

10 % Gyep

2 % Cserjés

0 % Vizes terület

80 % Egyéb

erőd- és kazamatarendszer, parkosított látogatótér

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyeterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

G1 – Nyílt homokpusztagyeppek J4 - Fűz- és nyárligetek OC - Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok OD - Lágyszárú özönfajok állományai OF - Magaskórós ruderalis gyomnövényzet P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések RA - Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok RB - Puhafás pionír és jellegtelen erdők S6 - Nem őshonos fafajok spontán állományai U11 - Út és vasúthálózat T5 - Vetett gyepek, füves sportpályák

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,

Egyéb típus: turizmus (rendezvények, bemutatás)

Jellemzőik, intenzitás: intenzív, de van háborítatlan része is

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Őrzés, Bemutatás, Özönnövények irtása, Kaszálás, Fásítás, Rekonstrukció

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Sok

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Kevés

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Kevés

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Homokpusztagyepekkel, dunai ártérrel

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Duna és ártere Natura 2000 SCI területtel

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*) kisebb állomány a Duna-parton Nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) néhány tő a Duna-parton Budai imola (*Centaurea sadleriana*) 100 tő Pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*) 150-200 tő Árlevelű len (*Linum tenuifolium*) 20-30 tő A Duna-parton 50 db idős vadgesztenyéből álló fasor áll.

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

Gerinctelenek: nagy gyöngyházlepke (*Argynnis paphia*), kis színjátzólepke (*Apatura ilia*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), c-betűs lepke (*Nymphalis c-album*) Kételtűek: erdei béka (*Rana dalmatina*), zöld varangy (*Bufo viridis*), barna varangy (*Bufo bufo*) Hüllők: fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), vízisikló (*Natrix natrix*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), kockás sikló (*Natrix tessellata*) Madarak: Fokozottan védett fajok: darázsölyv (*Pernis apivorus*) átrepülőként, barna kánya (*Milvus migrans*) átrepülőként, rétisas (*Haliaeetus albicilla*) átrepülőként, gyurgyalag (*Merops apiaster*) 1-2 pár Jelentősebb védett fajok: kerti geze (*Hippolais icterina*) 1 pár, tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) 2-3 pár. Emlősök: vidra (*Lutra lutra*), eurázsiai hód (*Castor fiber*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), közönséges denevér (*Myotis myotis*)

5. Egyéb észrevétel

A látogatóközpontoz kapcsolódva megfontolandó volna tanösvény kialakítása